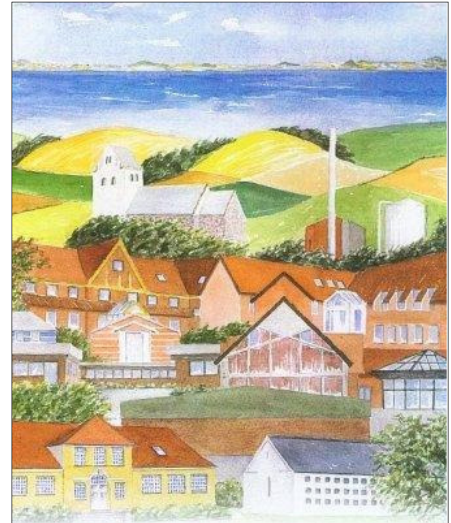

Årets landsby 2017

Nørre Nisum - skolernes landsby

Befolkningsudvikling.

Nørre Nisum er bedst kendt uden for kommunegrænsen som skole-og seminariebyen i Lemvig Kommune. Der bor i dag ca. 1370 indbyggere i Nørre Nisum Sogn, der er på ca. 21 km². Derudover er der ca. 800 studerende og efterskoleelever, og mange kursister på Seniorhøjskolen, der også ses i bybilledet. Den bymæssige bebyggelse i Nørre Nisum består desuden af Nissumby og Nisum Kirkeby. Nørre Nisum Seminarium er grundlagt i 1892, efter at der først var oprettet en højskole 5 år tidligere i tilknytning til præstegården. Omkring højskolen og seminariet voksede der en bebyggelse op, som nu hedder Nisum Seminarieby. I 1968 blev seminariet udvidet med en Hf-afdeling.

Seminariet har overlevet flere nedlæggelsestrusler og oplever i dag en stigning i antal studerende, der lige nu udgør ca. 550 fuldtidsstuderende og derudover et stort antal fjernstuderende, der bruger internet som den vigtigste forbindelse til seminariet.

Seniorhøjskolen, oprettet 1970, som den første højskole for ældre i Danmark. Skolen når i år op på 2600 årskursister. Højskolen er samtidig i god kontakt med egnen, og slår dørene op for lokale beboeres deltagelse i foredrag og koncerter m.m.

Nørre Nisum Efterskole blev oprettet i 1887 som højskole. I 1935 begyndte det første efterskolehold, og siden 1980 har skolen udelukkende fungeret som efterskole, og har i dag plads til 160 elever på 9.-10. klassetrin, og er fuldt optaget hvert år. Skolen har særlig fokus på et højt fagligt niveau.

Fenskær Efterskole, der er en specialefterskole for 8.-10. klassetrin, blev oprettet i 1978 i tidligere kollegiebygninger for lærerstuderende. Skolen har i dag plads til 90 elever, og er fuldt optaget. Skolen er en prøvefri efterskole for elever med særlige læringsforudsætninger, hvor undervisningen er tilrettelagt med en praktisk-musisk tilgang.

Kongensgård Efterskole blev oprettet i 2003, og er i dag den eneste efterskole i Danmark, som har særlig fokus på elever med vægtproblemer. Skolens profil er en livsstilefterskole med hovedvægt på overvægtige elever og deres kamp med at lære om den "rigtige" livsstil til at opnå vægttab. Skolen har plads til 90 elever, og er fuldt optaget.

De mange studerende, kursister og efterskoleelever betyder rigtig meget ikke bare for Nørre Nisum, men også for Lemvig Kommune og de 2 andre nordvestjyske kommuner, Holstebro og Struer. Seminariet er vigtig for rekruttering af nye lærere til såvel folkeskolen som de mange efterskoler i de tre kommuner.

Det giver ekstra omsætning i butikker og serviceerhverv.

I Nissum Seminarieby er der også en **kommunal folkeskole (1.-9.kl.) + en specialklasserække**. Der er en integreret daginstitution. Der er idrætshal, dagcenter for ældre beboere, ældreboliger og plejeboliger, der dækker østområdet i Lemvig Kommune.

solgt mere end 37 huse, godt hjulpet på vej af en fusion mellem det lokale varmekværk (naturgas) og Lemvig Varmekværk (biogas), der har betydet en besparelse på ca. 60 % for fjernvarmebrugere.

I dag er der kun 3 ledige kommunale grunde til salg, og ingen ledige lejeboliger. Nørre Nisum Borgerforening har derfor anmodet Lemvig Kommune om byggemodning af nye grunde med fjordudsigt på det areal, der er udlagt til boligbyggeri.

Nørre Nisum var i 1980-erne hjemsted for en flygtningelandsby, som modtog flygtninge fra Sri Lanka og Bosnien. Det gik rigtig fint, da Nørre Nisum er et åbent samfund, som tager godt imod fremmede. Det gælder også de østeuropæere, der arbejder i lokalområdet, og som de sidste år har købt hus i Nørre Nisum.

I efteråret 2014 blev de første syriske flygtninge indkvarteret i tomme kollegieværelser. Det var flygtninge, som havde fået opholdstilladelse, og derfor skulle være i Lemvig Kommune i mindst 3 år.

Nørre Nisum Borgerforening tog kontakt til Udvalget for Arbejdsmarked og Integration i Lemvig Kommune med henblik på at få placeret flygtningefamilier i Nørre Nisum. Det er Borgerforeningens opfattelse, at det er en god ide, at sprede bosætningen af flygtninge for at undgå ghettodannelse i boligblokke og lette opgaven for skolen i Lemvig By.

Lemvig Byråd tog imod den udstrakte hånd, og på informationsmødet i Nørre Nisum mødte over 100 beboere op, og ingen gjorde indsigelser. Der er i dag bosat 60 flygtninge, heraf 12 børn i Nørre Nisum, som det eneste sted uden for Lemvig By. Der er oprettet modtageklasse på skolen. Der er oprettet en frivillig arbejdsgruppe "International Networking", som sammen med Integrationsforeningen i Lemvig Kommune arbejder med integration og lektiehjælp til flygtningene, som i dag også består af en større gruppe fra Eritrea. Cafe' aftenen hjælper flygtninge til at skabe nye netværk.

12 lærerstuderende fra Seminariet er også gået ind i arbejdet med integration og lektiehjælp, og har fået lokaler stillet til rådighed af Seminariet.

Se i øvrigt bilag 1.

Fornyelse og planlagt udvikling.

Nørre Nisum Borgerforening indbød i 2008 ingeniørfirmaet COWI til at komme med en analyse af udviklingsmulighederne i Nørre Nisum. COWI udarbejdede derpå, "Nørre Nisum - Helhedsplan for byfornyelse, COWI august 2008". Målsætningen for Borgerforeningen var først og fremmest at stoppe tilbagegangen i befolkningstallet, sikre institutionerne, fastholde beboerne og gøre Nørre Nisum attraktiv for nye beboere. Resultatet af denne helhedsplan har været værdifuld i bestræbelserne på at skabe en ny udvikling.

Borgerforeningen anmodede i første omgang Lemvig Kommune om en områdefornyelse, som er blevet gennemført fra 2012-2015 for et samlet beløb på ca. 6 mio. kr. Områdefornyelsen omfattede også nedrivning af 7 nedslidte, forfaldne huse + en nedslidt skole og 4 tidligere kollegielænger (slum).

"Midtpunktet" er en grøn aktivitetspark, som er blevet bygget op, hvor der tidligere lå en nedslidt skole og de nedslidte kollegieboliger. Pladsen bliver nu benyttet af mange mennesker, men dog især børn hver dag. Pladsen er udnævnt til at være Midtpunktet i Nørre Nisum, og er blevet modtaget meget positivt af alle beboere, studerende og kursister i byen og benyttes også af øvrige beboere i Lemvig Kommune, som f.eks. er cykeltur.

Nørre Nisum Borgerforening gennemførte fra 2009-2013, med udgangspunkt i COWI-planen, i alt 4 naturprojekter til et samlet beløb på ca. 550.000 kr. med det formål, at skabe lettere adgang til naturen og ikke mindst let adgang til Limfjorden.

Arbejdet blev bl.a. udført af frivillige, som leverede over 1100 frivillige arbejdstimer, som er resulteret i:

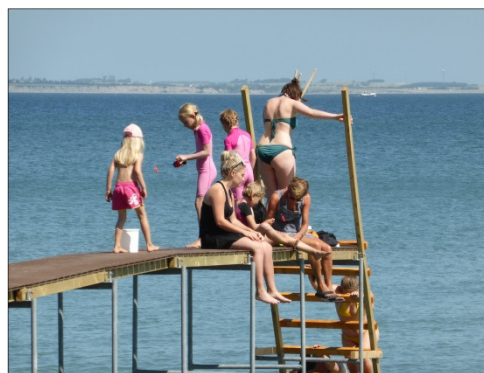
Oprensning af Hanssons Mose, så der i dag igen er en fin sø med udsigt til Limfjorden. Pris 160.000 kr.

Oprydning i Sandholm Dal, så der er fin adgang gennem erosionsdalen til Limfjorden. Pris 40.000 kr.

Opførelse af bålhus og fugletårn ved Byskov Mose, tæt ved Seminariebyen og institutioner. Pris 200.000 kr.

Opførelse af shelter og badebro ved Høgsgård Strand. Genetablering af adgang til sognets badestrand i over 100 år. Pris 150.000 kr.

Pengene til projekterne blev søgt hjem fra LAG Lemvig, Friluftsrådet, Lemvig Kommune, Nordea, Vestjysk Bank og Nørre Nisum Efterskole.

Folkemøde i Nørre Nisum - "Uddannelsesdebatten"

I 2014 inviterede Læreruddannelsen i Nørre Nisum i samarbejde med de tre efterskoler og Seniorhøjskolen til et 2-dages arrangement med fokus på Uddannelse. Det første år deltog ca. 1000 personer i mødet. Sidste år mødte 2000 frem og i år var der ca. 3000 deltagere.

"Uddannelsesdebatten" er nu fast etableret og får fast støtte fra Region Midtjylland og Lemvig Kommune.

Skovrejsning.

I foråret 2016 har Lemvig Kommune plantet en ny bynær skov på ca. 8 ha. Projektet er blevet gennemført i et fint samarbejde mellem Forvaltningen for Teknik og Miljø og Borgerforeningen på et område, der har været udlagt til boligbyggeri. Området er også vandindvindingsområde for vandværket, og derfor pålagt restriktioner. Projektet kom også til at omfatte oprensning af et mosehul, så der nu også er en lille sø. Beboerne er glade for den nye bynære skov, og de omkringliggende boliger og byggegrunde er blevet mere attraktive.

Sanering, fornyelse og forbedring af det fysiske miljø.

Perioden 2011-2015 gennemførte Lemvig Kommune i samarbejde med Borgerforeningen, Institutionerne og beboerne et områdefornyelsesprojekt for at udvikle Nørre Nisum som Lokalcenter og attraktivt bosætningssted.

Indsatsområderne har været:

Cykelsti langs Nørbysvej, der giver sikker og let tilgængelighed til og fra skolen.

Forskønnelse af private for haver langs Hovedgaden i Nisumby og Seminarievej.

Forskønnelse af torve og pladser i vejkrydset i Nisumby og ved Toelbergs Torv i Seminariebyen.

Nedrivning af Gl. Østre Skole og kollegiebygninger, og efterfølgende etablering af grønt område og aktivitetspark, (”Midtpunktet”).

Trafikale foranstaltninger i form af røde cykelbaner og røde hastighedsdæmpende foranstaltninger i Hovedgaden.

Oprydning i Seminarieparken for at sikre let tilgængelighed og færdsel i parken, der er anlagt i 1966 som Botanisk Have

Alle indsatsområderne er gennemført og er blevet modtaget meget positivt af borgerne. En del huse langs de to hovedfærdselsårer er efterfølgende blevet shinet op af beboerne. Købmanden sørgede for, at købmandsbutikken gennemgik en hovedrenovering både indvendig og udvendig, der har sikret en fortsat stabil omsætning og fastholdelse af kundekredsen.

Samarbejde med Lemvig Kommune, foreninger og andre.

Som det fremgår af ovenstående har Nørre Nisum Borgerforening et fint samarbejde med Lemvig Kommune. Det er bl.a. kommet til udtryk i forbindelse med gennemførelsen af Områdefornyelsen og skovrejsningsprojektet: Ny bynær skov. Vi har ligeledes et godt samarbejde omkring placering og integration af flygtninge.

Et nedlagt rensningsanlæg ved Byskov Mose er i dag omdannet til et grønt rekreativt område i et fint samarbejde med det kommunalt ejede selskab Lemvig Vand og Spildevand, der ejer området. Borgerforeningen har bygget bålhus og fugletårn på området, og søen er i dag åbnede for lystfiskeri for børn og unge op til og med 18 år og for børn og unge ifølge med forældre og bedsteforældre. Frivillige passer området. Der er overnatningsmuligheder i bålhuset og adgang til vand og toilet i Vejafdelingens mandskabsbygning.

Frivilligt arbejde. Tidligere er nævnt den store indsats i forbindelse med de 4 naturprojekter, I dag fortsætter det frivillige arbejde med vedligeholdelse af områderne + "Sansehaven" på Midtpunktet. Arbejdet er organiseret som frivillige selvstyrende arbejdsgrupper, som har påtaget sig ansvaret for forskellige områder. F.eks. har 5 frivillige ansvaret for opsætning af badebroen i maj og nedtagning i oktober o.s.v. Der er ca. 40-50 beboere engageret i dette arbejde.

Idrætsforening. Borgerforening har et fint samarbejde med GNIF, fælles idrætsforening for Østområdet, om fælles arrangementer. **GNIF modtager hvert år 250.000 kr. i sponsorater fra det lokale erhvervsliv.** I gennem mere end 30 år har GNIF i Østhallen i Nørre Nisum afholdt **Kondicup i håndbold** med mere end 800 deltagere i Påskeferien. Indkvartering og kampe foregår også i de andre skolers haller og gymnastiksale. Der har været afholdt JM i indebold i Lemvig Kommune i 50 år, hvor der hvert år også spilles kampe i Østhallen. Der er hvert år 28.-29. dec. International Basket-turnering i Lemvig, hvor der også spilles i Østhallen o.s.v. I Østhallen er der også fritidsklub med 30 deltagere.

Vennekredsen for Østcentret. Frivillige giver ofte en hjælpende hånd og organiserer hjælp og tager på udflugt med de ældre, der kommer på Dagcenteret. I Østcentrets lokaler er der afholdt 6 højskoledage hver vinter igennem 25 år med 100 deltagere hver gang (fuldt hus).

Teaterkredsen. Borgerforeningen har i samarbejde med Nordvestjysk Teaterkreds søgt 400.000 kr. hjem fra LAG Lemvig i 2013, Lemvig Kommune bevilgede et tilsvarende beløb og Via University College de sidste 400.000 kr. til renovering og ny tribune i Seminariets Festsal. Festsalen benyttes til Teaterforestillinger for det nordvestjyske område, men også til f.eks. større politiske møder, og selvfølgelig i forbindelse med "Uddannelsesdebatten".

Menighedsrådet ved Nørre Nisum Kirke har lige afsluttet en indvendig renovering af kirken, der bl.a. indebærer et nyt forgyldt alter af Peter Brandes og med farvesætning i kirken af Maja Lisa Engelhardt. Pris ca. 2 mio. kr., som er skaffet fra en række fonde og erhvervsvirksomheder, samt indsamlede frivillige bidrag på ca. 200.000 kr. Kirken blev taget i brug igen 1. søndag i advent 2016.

Der er **Kirkekor** og et andet kor, "**Troubadour**", med ca. 45 deltagere fra især Østområdet, men også fra Struer og Holstebro.

Geopark Vestjylland.

Det første informationsmøde med ideoplæg og information om Geopark blev afholdt på Seminariet i 2013. Geoparken dækker de 3 kommuner Holstebro, Struer og Lemvig Kommuner med et samlet areal på 1.556 km² og godt 100.000 indbyggere. Der lægges vægt på formidling af historien om jordens dannelse (istidslandskabet) og den natur og kulturhistorie, der er en følge af de geologiske processer. Nørre Nisum Borgerforening har i 2016 indgået samarbejdsaftale med projektlederen for Geopark Vestjylland. Geoparken bliver forhåbentlig etableret og UNESCO godkendt inden for de næste 2-3 år.

Den markante randmoræne, der løber øst-vest gennem Nørre Nisum giver beboere og turister en flot udsigt over den vestlige Limfjord. Rastepladsen ved det 75 m. høje udsigtspunktet "Gejlgård Bakke" ønskes udbygget med toiletbygning og Geopark informationstavler. Herfra er der vandrestier, der kan forbedres og udvikles med bedre faciliteter og give turister bedre adgang til naturen og Høgsgaard Badestrand.

Uddannelse af guider og formidling af lokal historie, undervisning, udstillinger mv. er andre tiltag, der indgår i projektet.

Trodset særligt vanskelige vilkår.

Det naturgasfyrede fjernvarmeværk ("Barmarksfjernvarmeværk") i Nørre Nisum har givet forbrugerne mange bekymringer, og det har gjort omsætningen af huse vanskeligere, når fjernvarmeudgiften var væsentligt dyrere end f.eks. i Lemvig By. Det har også bekymret uddannelsesinstitutioner, skoler og virksomheder med den store varmeudgift. Heldigvis er denne situation nu vendt til noget positivt efter fusionen med Lemvig Varmeværk og overgang til billig biogas fra Lemvig Biogas. (Se bilag 1)

Hjemtagning af specialklasselever til Struer og Holstebro Kommuner har betydet tabte arbejdspladser på Nørre Nisum Skole.

Centralisering af hjemmeplejen til hovedbyen Lemvig er også blevet mødt med beklagelse og bekymring af lokalbefolkningen. Borgerforeningen og Vennekredsen har nu fået oprettet et fast kontaktudvalg, som holder møde 2 gange om året med det formål at sikre et godt samarbejde nu, hvor der ikke længere er en lokal leder af Dagcentret. Dagcentret er nu bemandet med fleksjobbere og frivillige, men har fortsat en god søgning af ældre fra Østområdet.

Energi -og miljøindsats.

Fusionen mellem Nørre Nisum Varmeværk og varmekærkerne i Lemvig og Klinkby resulterede i etablering af en varmtvandsledning til Nørre Nisum og overgang til fyring med biogas. Fjernvarmeudgiften er sænket med ca. 60 % og fra at være et af de dyreste anlæg, er det nu blevet et af landets billigste.

Seniorhøjskolen er først blevet tilsluttet fjernvarmeforsyningen efter fusionen, men kommer nu til at opleve en halvering af varmeudgiften.(Se i øvrigt bilag 1)

Seminariet, seniorhøjskolen, efterskolerne og folkeskolen oplever en årlig energibesparelse på i alt ca. 1,9 mio. kr.

På en egn med mange husdyr er der masser af råstoffer til produktion af biogas, og biogasanlægget bliver drevet meget effektivt. (Se i øvrigt bilag 1).

På miljøområdet er rensningsanlægget nedlagt og spildevandet pumpes i dag til et stort anlæg udenfor Lemvig By.

Området er i 2012-2013 ændret til et grønt naturområde med ny beplantning, bålhus med overnatningsmulighed, fugletårn og lystfiskeri. Arbejdet er bortset fra beplantningen alene udført af frivillige, og passes i dag af en frivillig arbejdsgruppe.

Lemvig Kommune fik som den første kommune i Danmark gennemført en fuldstændig adskillelse af spildevand og overfladevand.

I Nørre Nisum blev der tidligt oprettet en lokal genbrugsplads med sortering af affald, bemandet med frivillig arbejdskraft. I dag er genbrugspladserne blevet centraliseret, men den frivillige indsats på miljøområdet bliver i dag ført videre ved den årlige affaldsindsamling om foråret som Lemvig Kommune i samarbejde med DN står for. Nørre Nisum Sogn er opdelt i 5 områder, hvor børnehaver, folkeskole og de tre efterskoler hver har ansvaret for et område, hvor de samler affald, for at engagere børn og unge i vigtigheden af et rent miljø.

Borgerforeningen har etableret vandrestier og i samarbejde med Hjerteforeningen en Hjertestri på 8 km, der bliver brugt flittigt af både lokale borgere, men også af kursister på Seniorhøjskolen og efterskoleeleverne. "Spor i Landskabet" er en vandresti til Limfjorden, der indgår i mange kursusforløb på Seniorhøjskolen.

Udvikling baseret på en planlagt udviklingsindsats.

Områdefornyelse, nedrivning af saneringsmodne huse, naturprojekter, energiindsats, tribune i festsalen og renovering af kirken indvendig er allerede omtalt under pkt. 2 og 3.

En arbejdsgruppe omkring Læreruddannelsen arbejder på etablering af "Musikkens by". Et projekt til ca. 7 mio. kr., hvor der søges støtte fra bl.a. Realdania.

Se i øvrigt: www.noerrenisum.dk

Samarbejde med nabolandsbyer.

Nørre Nisum har et godt samarbejde med de to andre landsbyer i Østområdet i Lemvig Kommune, Fabjerg og Gudum.

Østhallen i Nørre Nisum dækker de tre landsbyer i Østområdet m.h.t. idræt, og der er en forening, men hvor der også er placeret aktiviteter i Gudum og Fabjerg.

Tilsvarende på ældreområdet, hvor der er aktiviteter på Østcentret i Nørre Nisum, men også i Sognehuset i Gudum og på Friskolen i Fabjerg.

Kirkekor og Familie og Samfund er andre eksempler på samarbejde over sognegrænserne.

Fremtidsønsker:

En udnævnelse til Årets Landsby i 2017 vil betyde meget for vores ønsker om fortsat udvikling og markedsføring af Nørre Nisum som en skoleby med mange muligheder og mange arbejdspladser. Læreruddannelsen, Seniorhøjskolen og efterskolerne skal hvert år tiltrække nye studerende, kursister og efterskoleelever.

"Uddannelsesdebatten" er med til at sætte Nørre Nisum på Danmarkskortet.

Vi har brug for en ny udstykning af byggegrunde, men også for lejeboliger og seniorboliger.

Se i øvrigt: www.noerrenisum.dk

Med venlig hilsen

Ove Damgaard

Formand for Nørre Nisum Borgerforening